

Ing. Branislav Begović

ZNAČAJ POSTOJANJA I POSLJEDICE UNIŠTAVANJA ŠUMA

Poljoprivredno-šumarska komora i Društvo šumarskih inženjera
i tehničara Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 1959

Uvod

U procesu dugog istoriskog razvitka ljudskog društva šuma je igrala izvanredno veliku i značajnu ulogu. Ne samo u toku vijekova, nego kroz hiljade i hiljade godina provlači se kao crvena nit uska povezanost života i materijalne kulture čovječanstva s jedne i šume s druge strane. Nema niti jedne epohe u istoriji napretka čovječanstva, a da u njoj, kako progres materijalne kulture tako i njen nazadak, pa i propast, nisu bili zavisni od šume. Razlozi ovome ne leže samo u privrednom značaju šuma nego i u drugim koristima, koje od njih uživa čovječanstvo u raznim oblicima.

Mnogostruke su i raznovrsne koristi koje nam pružaju šume kao što su mnogostruke i raznovrsne potrebe, koje upućuju ljude na šume i na njihovo korišćenje. Te su potrebe neposredne (direktne) i posredne (indirektne). Za podmirivanje direktnih potreba, šume stavljaju čovjeku na raspoloženje drvo, kao dragocjenu organsku materiju, a uz to i cio niz drugih važnih proizvoda poznatih pod imenom sporedni šumski proizvodi. Šume nam, međjutim, pružaju i cio niz drugih, i to veoma važnih, koristi koje pojedinci ne uzimaju direktno iz šume nego ih koristi cijela zajednica samim tim što šume postoje na odredjenom mjestu i vrše uplive na materijalno blagostanje i kulturu zemlje, na duhovni i tjelesni napredak ljudi i cijele ljudske zajednice. Te su koristi opće poznate, iako se često pravilno ne ocjenjuju. Šume štite tlo u bregovitim i planinskim krajevima, sprečavaju eroziju zemljišta, zadržavaju i usporavaju otjecanje vode. One su regulatori režima vode i najjači zaštitnici poljoprivrednog zemljišta. One su najbolji čuvari saobraćajnih komunikacija, tehničkih i industrijskih objekata, te nizinskih naselja od stihskog i razornog dejstva bujica i poplava. Šume vrše pozitivni uticaj na klimatske prilike. One filtruju vazduh i djeluju povoljno na zdravstveno stanje ljudi. Šume igraju značajnu ulogu u obrani zemlje i to ne samo sa vojno privrednog nego i sa strateškog gledišta.

Vidimo, dakle, da šume vrše presudan uticaj na cjelokupni privredni i kulturni život naroda. To se tiče svih šuma bez razlike, ali se to u pojačanoj mjeri odnosi na planinske šume, koje svojim postojanjem ispod planinskih pašnjaka s jedne strane a iznad nizinskih polja, naselja, industrijskih objekata i saobraćajnih komunikacija s druge strane ispoljavaju svoj značaj i ulogu još u većoj i potenciranijoj mjeri.

Važnost šuma i njihovu ulogu u životu jednog naroda kao i njihov međunarodni značaj, možemo lakše shvatiti i pravilnije ocijeniti, ako kompleksnije obuhvatimo i razmotrimo sve one koristi koje nam one pružaju, i koje se ispoljuju kako u privrednom tako i u kulturnom životu čovječanstva. Ulogu i značaj šuma u ekonomskom i kulturnom životu naroda ćemo potpunije razumjeti a potrebu njihove zaštite i čuvanja ilustrativnije prikazati ako izložimo posljedice uništavanja šuma u svijetu i kod nas, kako u prošlosti tako i u sadašnjosti.